

Revistes

(Pausa.) *Quadern de Teatre Contemporani*, núm. 26

Marília Samper

La desaparició en els últims temps d'algunes de les sales de teatre de Barcelona sumada al futur trasllat de la Sala Beckett de la seva ubicació actual, han impulsat algunes reflexions entorn de la implicació de l'espai teatral dins el teixit urbanístic de les ciutats. Aquestes reflexions ocupen gran part del número 26 de la revista *(Pausa.) Quadern de Teatre Contemporani*, sota el lema «Espai Teatral, Espai Escènic». Obrint aquest número, Antoni Ramon Graells analitza a l'article «Cartografia teatral: guia de dibuix i lectura» la presència de l'edifici teatral en els mapes de diverses ciutats europees, que no sempre reflecteixen la veritable significació de determinat espai en la realitat cultural del lloc. Ens parla d'espais emblemàtics i de la seva localització —en molts casos exiliats en els extraradis— dins l'estructura urbana. Complementant aquesta qüestió, quatre creadors ens guien pels espais teatrals de Berlín, Nova York i Buenos Aires. La dramaturga Helena Tornero fa una deliciosa i vívida descripció dels teatres de la capital germànica; Boris Daussà realitza una anàlisi personal sobre els diferents tipus d'espais escènics en un panorama tan difícil de classificar com el de Nova York; i Victòria Szpunberg, juntament amb l'actriu Cristina Cervià, ens introdueixen en la *movida teatral porteña* més independent a través les seves experiències i impressions. Altres noms propis de l'àmbit teatral com Roger Bernat, Carme Portacelli, Àngela Bosch, Joan Font i Àlex Serrano, exposen les seves idees sobre l'espai escènic en relació amb els seus treballs artístics. De la mà del dramaturg i investigador Joan Abellan, ens arriba un interessant recorregut per l'evolució estètica de la companyia Els Joglars a partir de les seves escenografies. En l'apartat de materials teòrics, trobem alguns estudis sobre temes diversos, com el de la funció i la incidència de certes poètiques, la reaparició del ritual en algunes escenificacions o sobre el mateix concepte de representació. Arran de l'estrena al TNC de *Tornar a casa*, de Harold Pinter, s'ofereix un article sobre la presència d'aquest autor als escenaris catalans i una breu anàlisi sobre alguns aspectes d'aquesta peça. Per finalitzar, dos textos teatrals: *Un idil·li exemplar*, de l'hongarès Ferenc Molnar, i *Aigua*, de Gavina Sastre. I complint amb l'ha-

bitual compromís de (*Pausa.*) i l'Obrador de la Sala Beckett de donar-nos a conèixer l'escriptura d'autors contemporanis del panorama internacional, el *fitxer* ens proporciona uns comentaris sobre les obres *Mercury Fur*, de Philip Ridley i *Salvatges*, de Händl Klaus, que segur que despertaran les ganes d'emprendre noves lectures.

Assaig de Teatre, núm. 56

Marília Samper

Assaig de Teatre, en la seva edició número 56, presenta un monogràfic sobre la figura de Ramon Vinyes, autor polèmic i durant molts anys oblidat, la memòria del qual s'ha aconseguit recuperar, sobretot des de Berga, la seva ciutat natal, i des de Barranquilla, on va realitzar gran part de la seva producció literària durant la seva vida d'exili a Colòmbia. Després d'una introducció a la seva biografia i la seva dramaturgia, trobem tres estudis sobre els seus texts *Ball de titelles* (1936), *Arran del mar Carib* (1944) i *Pescador d'anguiles* (1974), que constitueixen una bona mostra de la diversitat i complexitat de la seva obra. *Fum sobre el teulat* és la peça que es publica en aquest número i que té un important significat històric, ja que va ser representada al Teatre Poliorama mentre les tropes franquistes entraven a Barcelona. En aquest drama Ramon Vinyes ens introdueix en l'entramat de les relacions d'una família, des d'una visió amarga, característica present a gairebé totes les seves obres.

Continuant amb el monogràfic dedicat al *Simposi de teatre no aristotèlic*, se'ns ofereix un article entorn del teatre de Heiner Müller i la seva repercussió a l'antiga Alemanya de l'est, amb el qual, una vegada més, es demostra com l'art escènic es veu coartat pels poders polítics. En un altre estudi s'analitzen textos de Beckett, Bernhard i Müller per revelar els mecanismes de dissolució del diàleg i de ruptura amb el personatge que qüestionen el funcionament del teatre convencional en els seus aspectes literaris i escènics.

Fent una mirada retrospectiva a la història del teatre a Catalunya podem comprovar la important activitat del teatre amateur en els anys trenta a partir del que destil·len les pàgines del *Llibre d'actes* de la seva federació d'associacions. També descobrirem la presència de la dramaturgia hongaresa a l'escena catalana de postguerra, o podrem resseguir la pista de Samuel Beckett als nostres escenaris, la qual, indiscutiblement, va lligat a noms com Sanchis Sinisterra i el Teatre Fronterizo així com La Gàbia de Vic. Rescatant importants figures del passat teatral, *Assaig de Teatre* homenatja una com-

panyia madrilenya de gran importància en el panorama espanyol com és Dido, Pequeño Teatro de Cámara, fent un repàs a les seves produccions, entre les que trobem títols d'autors tan diversos com John Osborne, Txèkhov, Lope de Vega, Strindberg, Beckett, Pinter, Genet, Boris Vian i Ionesco, al costat de dramaturgs espanyols de l'època. Roger Pérez i Brufau presenta un breu article sobre el tema de la realitat en la teoria teatral de Sartre i, per acabar, trobem una interessant anàlisi sobre el teatre contemporani argentí que l'autor Osvaldo Pelleretti denomina dramaturgia de la desintegració, i on es fa referència a noms ja tan habituals als nostres escenaris com Javier Daulte, Daniel Veronese i Rafael Spregelburd. Tanquen aquesta edició algunes crítiques especialitzades d'espectacles on s'esbossa el que succeeix als escenaris dels teatres de la península i gràcies a les quals es pot diagnosticar l'estat de salut de l'art escènic als nostres territoris. Un art sempre tocat d'una malaltia mortal, però que, tanmateix, continua sobrevivint al llarg dels temps; i dóna fe d'això tot el que apareix en aquest volum.

DDT (Documents de Dansa i Teatre), núm. 10

Marilia Samper

L'abril d'aquest any surt a la llum el número 10 de la revista *DDT (Documents de Dansa i Teatre)*, una publicació del Teatre Lliure dedicada exclusivament, aquesta vegada, al cicle de noves creacions escèniques i que, amb el títol de «radicals lliure», aquest teatre acull als seus escenaris. Encapçalen la publicació tres articles de reflexió teòrica que pretenen desentranyar les claus d'aquestes experiències creatives desmarcades de la teatralitat convencional i, sobretot, analitzar on es troba la seva radicalitat. Óscar Cornago, investigador d'humanitats del CSIC, parteix de la idea del Teatre Postdramàtic i analitza les motivacions dels creadors que, des dels anys setanta, han fet descarrilar la posada en escena dels rails preestablerts fins a arribar a aquest territori *no dramàtic*, per afirmar, finalment, que aquestes noves creacions no parteixen de l'anterior, ni per negar-ho ni per criticar-ho, sinó que, fent (o prenent fer) *tabula rasa*, generen nous codis, noves formes d'expressió, canals nous, universos propis i camins diferents. José A. Sánchez aprofundeix en la vocació d'aquesta actitud artística d'intervenir des del que és real, abandonant del tot la vella idea de ficció per fer-se *present* davant d'un públic també present i actiu. L'últim d'aquests textos és de Víctor Molina, professor de l'Institut del Teatre de Barcelona, en què indaga en el propi llenguatge, buscant en l'arrel més primitiva d'alguns termes per trobar l'origen d'aquesta

visió radical de la posada en escena. A continuació, *DDT*, 10, cedeix la paraula als mateixos creadors perquè ens parlin de la seva trajectòria, dels seus processos creatius, de les seves pretensions i la seva visió sobre el panorama cultural actual. Amaranto, Societat Doctor Alonso, Nao Albet, Sergi Faustino, Derivat i Atolladero, els anomenats «radicals», ens apropen al seu treball d'una manera senzilla, directa, de vegades poètica, de vegades amb humor, per deixar constància de qui són, què volen i, per damunt de tot, què no volen. Per finalitzar, unes quantes imatges de l'espectacle de Rodrigo García *Accidens (Matar para comer)*, a través de les quals podem llegir el que és cru i radical del seu teatre. Una publicació realment interessant per conèixer millor aquestes noves creacions.

Llibres

Com una novel·la

Lluís Hansen

Melendres, Jaume: *La teoria dramàtica – un viatge a través del pensament teatral*, Institut del Teatre, Barcelona, 2006

Dins de l'edició de llibres d'assaig teatral, n'hi ha molt pocs que facin referència a la teoria dramàtica o, en altres paraules, al pensament teatral. Per això, l'aparició del darrer llibre de Jaume Melendres té una especial rellevància. I en té per dues raons fonamentals: per l'àmbit de l'objecte d'estudi i pel seu rigor. Passem a analitzar-ho amb més detall.

Estructurat en dues parts formals ben diferenciades, el llibre ens fa, en primer lloc, un llarg i extens recorregut en paral·lel pel que podríem anomenar tres històries: la història de la teoria dramàtica, la història dels fets teatrals i escènics i, finalment, la història de les aportacions estètiques, científiques i tècniques. Així, anota els fets més importants en aquest tres àmbits des d'un remot 536 aC en què un tal Tespis muntava dalt d'un carro per anar de ciutat en ciutat a explicar les històries fins a un relativament recent 1990, en què coincideixen un dels darrers espectacles de Tadeusz Kantor amb la invenció del caça-bombarder F-117, invisible per als radars.

En la selecció i en el contingut d'aquestes tres històries hi ha una clara declaració de principis. La primera declaració és que l'escriptura dramàtica i l'escenificació van lligades i formen part d'un mateix tot. La segona és que no es pot entendre la història de les arts escèniques sense connectar-la amb la

resta del saber: Melendres té molt clar que determinades innovacions artístiques van necessàriament lligades a determinats avenços tecnològics i científics, i ho vol fer palès. El format en què ho presenta permet al lector encuriós anar recordant allò que havíem après i que hem oblidat, o allò que recordàvem d'una època i que resulta que és d'una altra època. Com quan tenim ocasió de rellegir les notes d'alguna agenda personal que hem guardat i ens exclamem: «Ostres, tant de temps fa, d'això?» Fer un repàs de la nostra història per entendre millor el present.

La segona part de llibre —la més extensa— desenvolupa tot el pensament dramàtic, dividit en tres grans etapes. Com una obra en tres actes, on hi ha un protagonista diferent a cada un dels actes. En efecte, la història de la teoria dramàtica occidental es pot dividir en tres etapes força clares i diferenciades: un llarg període que va des del classicisme grec fins al segle XVIII, en què el discurs se centra en el text teatral. Una segona etapa en la qual els pensadors s'adonen que per existir teatre no n'hi ha prou de llegir-lo, sinó que hi ha algú que el representa. És quan apareix l'actor, pràcticament ignorat fins aleshores. I, finalment, una tercera etapa (molt recent en relació amb l'extensió de les altres dues), en què cap allà la segona meitat del XIX apareix algú autònom que organitza tota la superposició de llenguatges dalt de l'escenari. Apareix la figura del director.

Però sota aquesta aparença de cronologia —i per tant de compartimentació— l'autor ens mostra la realitat polièdrica del món. Melendres ha fet un treball de formiga: incansable, al llarg de nombrosos anys ha anat anotant i recopilant tots els textos de fonts molt diverses i, com les cireres, un l'ha dut a l'altre. Però el més important és que no només recopila (com totes les formigues), sinó que també pensa (com no tots els humans) i, com qui no vol la cosa, ens col·loca un pensament al costat de l'altre sense que coincideixin en el temps ni en l'espai. I aquesta col·locació provoca una col·lisió (res de greu, no patiu) en el pensament del lector. Tot plegat fa que ens preguntem o que descobrim les semblances entre un autor i un altre; una semblança que creïem (fruit de pre-judicis acumulats) que no existia. Melendres parla de «ponts», dins d'aquesta «Venècia» densa i caòtica. Però no penseu que es tracta dels tres ponts que creuen el gran canal, sinó de l'eixam de ponts que connecten —com les sinapsis— un barri amb un altre; i encara més: un carreró amb un altre, una casa amb una altra, la gent que viu en una estança amb la gent que viu darrere la paret del costat. Per més que ens passem per Venècia, no ens perdrem, i sempre podrem retornar al Born, preguntant a algun vilatà on és la sortida d'aquest laberint on no cal fil, sinó preguntes.

Per acabar de reblar el clau, ens permet degustar, en forma d'últim capítol

una perla final: un resum dels principals pensaments antagònics (o no tant antagònics) sobre l'essència del teatre, sobre les seves finalitats i la seva bondat, sobre la dramaturgia, sobre l'actor i sobre el director, subratllant un cop més la dificultat d'obtenir respostes clares i úniques, i recordant-nos que la bellesa de Venècia és molt diferent de la bellesa de la quadrícula d'un Eixample, d'un Manhattan o d'un Phoenix, Arizona.

Només ens queda parlar de la forma. Melendres escriu amb un estil, una erudició i una sintaxi que permeten una doble lectura: la de l'estudiós que pren nota de totes les citacions (amb frases carregades de parèntesis, de guionets i de notes a peu de pàgina) i la de l'aficionat que —si sap obviar els parèntesis, els guionets i les notes— podrà llegir, en efecte, una meravellosa novel·la històrica, escrita com en els vells (i bells) temps, amb les clàssiques introduccions de cada capítol plenes d'humor i d'expectatives on, per exemple, ens recomana la necessitat de prendre precaucions, on ens parla del nas de Cleopatra, on es pregunta si els personatges tenen dret a dormir o la importància del número π per a la comprensió d'un gran nombre d'espectacles.

Crec que un cop llegida aquesta novel·la en forma d'assaig, al lector li poden passar dues coses: una és haver modificat el contingut d'algunes de les caselles que teníem ordenades per entendre el món; i l'altre és acabar amb més preguntes que respostes, la qual cosa és un bon exercici per al camí de la saviesa i per a la prevenció de l'alzheimer.

Crònica d'un viatge

Sílvia Ferrando

Josep Maria Sala Valldaura, *Història del teatre a Catalunya*, Eumo Editorial i Pagès Editors, Col. «Biblioteca d'Història de Catalunya» núm. 8, Vic i Lleida, 2006

Josep Maria Sala Valldaura ha dedicat gran part de la seva docència i la seva recerca a la història del teatre. Poeta i crític, actualment és catedràtic de Literatura espanyola de la Universitat de Lleida. El seu nou llibre *Història del teatre a Catalunya* és un recorregut per la història del teatre que s'ha fet a Catalunya, des de l'edat mitjana fins avui, ja que les últimes obres citades són de l'any 2004. Aquest recorregut mostra paral·lelament les diferents posades en escena i els textos dramàtics que es produeixen a Catalunya en cada moment, analitzant tant aspectes d'escenificació i nous avenços tècnics com recursos literaris.

Sala Valldaura utilitza dues formes d'anàlisi, segons el període. Per exemple, a l'inici del llibre, en el capítol que dedica a l'edat mitjana, realitza una

anàlisi de caire antropològic, que posa l'accent en les diferents funcions socials del teatre i que resulta molt interessant: les funcions lúdica i estètica, la necessitat de riure o d'esbarjo de l'ésser humà, una funció psicosocial d'alliberament de tensions i d'impulsos, una altra reforçadora de l'antiautoritarisme, l'individualisme i l'hedonisme enfront de les coercions morals i socials de la collectivitat, com a espai de discussió o senzillament com a espai de gaudi en tant que festa del soroll, de la llum, del foc, etc. A continuació descriu les formes teatrals que resulten d'aquestes funcions. En capítols posteriors torna a referir-se a aquestes funcions per continuar l'anàlisi.

En general prefereix les definicions utilitaristes del que és el teatre i decideix no triar cap definició essencialista. També fuig d'utilitzar grans conceptes historiogràfics, com ara evolució, continuïtat, discontinuïtat... ja que ho considera poc fructífer.

Això el porta a la segona forma d'anàlisi, més expositiva, on parteix de la descripció de les peces dramàtiques i les diferents posades en escena que se'n realitzen (en determinats moments l'única evolució clara és l'escenotècnica) perquè el lector arribi a les seves pròpies conclusions. Aquesta enumeració de les formes teatrals ens mostra la societat i la història de Catalunya a partir del seu teatre.

Aquesta *Història del teatre a Catalunya* està dividida en vuit períodes i capítols, tot i que cal remarcar que gran part del teatre popular és o ha estat atemporal i pertany al cabal de la tradició teatral.

El primer període, l'edat mitjana, situat dins una primera gran etapa de teatralitat no literària, que s'inicia aleshores i conclou a finals del segle XVI, se centra en les funcions socials del teatre, com hem esmentat abans. Descriu els diferents espais que s'inauguren per poder dur a terme les posades en escena que es conceben en aquell moment. L'anàlisi es realitza a partir de l'aplicació de la definició de performance a una part de la teatralitat medieval.

A continuació passa al renaixement, on cal destacar l'aparició del teatre a les universitats i en un entorn més erudit, que l'utilitza per millorar l'ús del llatí i la seva dicció. En aquest període es dona també la primera professionalització del teatre, coincidint amb l'aparició d'un públic que decideix pagar per anar-hi i l'existència d'uns espais per fer-ho.

Més tard, durant el barroc, Valldaura analitza l'aparició del teatre comercial, el pas del text a la representació, tant en el teatre religiós com en el profà, i la figura de Francesc Fontanella.

El quart període objecte d'estudi és el segle XVIII, on seguint la classificació d'Antoni Comas divideix el teatre en tradicional religiós, hagiogràfic, popular profà i culte.

És en el segle XIX quan es recupera el català com a llengua per a l'escenari, sense deixar de representar-se'n en castellà. El teatre es converteix en la diversió per excel·lència de la societat vuitcentista i destaquen figures com la de Frederic Soler «Serafí Pitarra» o Àngel Guimerà.

El primer capítol dedicat al segle XX s'inicia amb el teatre modernista, on destaca Santiago Rusiñol, i passa més tard pel noucentisme fins a la Guerra Civil. A continuació, l'autor realitza una anàlisi de la projecció exterior del teatre que es feia a Catalunya i no pot concloure el capítol sense esmentar l'obra d'un autor com Josep Maria de Sagarra.

La següent fase abasta des del 1939 fins al 1975, en què destaquen el teatre en castellà de la postguerra i el teatre independent català, així com les figures de Joan Oliver, Salvador Espriu, Joan Brossa, Manuel de Pedrolo o Albert Boadella i Els Joglars.

L'últim d'aquesta sèrie de vuit períodes és el teatre d'ença de 1975, on cita i descriu el treball de companyies com: Comediants, La Fura dels Baus, Dagoll Dagom, el Teatre Lliure o La Cubana, així com els principals autors dramàtics d'aquest període i la seva repercussió. Finalitza amb un apartat que analitza la feina de les institucions i les sales alternatives respecte a la literatura dramàtica actual.

Quan analitza el teatre a Catalunya des del punt de vista literari, Sala Valldaura estudia l'estructura general de la peça i realitza estudis comparatius amb altres obres del mateix moment, peces en llengua catalana amb aquelles altres peces que considera les seves homòlogues en llengua castellana. Hi destaca per exemple l'estudi comparatiu entre la *Comèdia hagiogràfica de santa Quitèria*, anònima, i *Santa Juana*, de Tirso de Molina. El llibre també recull petites seqüències o diàlegs de les peces literàries en llengua catalana d'alguns dels períodes, cosa que permet una anàlisi i una visió més acurada de la teatralitat i el missatge existents, així com de l'ús del diàleg i la llengua catalana. De la mateixa anàlisi del text dramàtic en resulta una descripció dels mecanismes teatrals necessaris perquè es pugui dur a terme.

Cal destacar l'ampli ventall de bibliografia citada al llibre i que l'autor utilitza per a les diferents anàlisis i descripcions, on té en compte estudiosos de camps molt diversos. La lectura del llibre esdevé així un viatge pel l'evolució de la llengua i literatura dramàtica catalana, els seus usos en determinats àmbits i el seu desenvolupament, així com de les posades en escena i la societat que hi assisteix a partir de les seves necessitats.

Perfum d'una època

Mercè Saumell

Guardiet i Bergé, Montserrat: *El Teatre Líric de l'Eixample (1881-1900)*, Editorial Pòrtic, Barcelona, 2006

Tot i que a l'inici la lectura d'*El Teatre Líric de l'Eixample (1881-1900)*, llibre voluminós i erudit, ens pot semblar una tasca feixuga, cal assenyalar que el resultat és tot el contrari en endinsar-nos de forma gradual en una ciutat apassionant i apassionada per l'escena musical i teatral. L'actual toponímia dels carrers barcelonins testimonia l'activitat febril d'aquells anys.

L'autora ens apropa al món escènic, tan ric com desconegut, de finals del segle XIX a Barcelona, una ciutat en plena expansió industrial, amb una burgesia ascendent i d'afirmació catalanista. En especial, el llibre ens parla del Teatre Líric, un dels centres de la vida cultural de la ciutat vuitcentista, nascut en plena construcció de l'Eixample. En efecte, situat a tocar del Passeig de Gràcia, entre els actuals carrers de Provença i Mallorca, el Teatre Líric era un edifici elegant, dotat de les millors novetats escèniques, comparable a altres coliseus europeus, en un indret extraordinari: els jardins dels Camps Elisis, exquisitament dissenyats per l'arquitecte Elies Rogent.

Montserrat Guardiet ha adaptat la seva tesi doctoral (2002) sobre aquest tema així com un estudi anterior (1995) sobre els Camps Elisis de Barcelona. I ho fa des dels inicis del Teatre Líric, quan només era un projecte impulsat pel banquer i mecenes Evarist Arnús, figura cabdal de la Barcelona d'aquells anys. L'estudi ens apropa, doncs, a diferents aspectes, tals com la descripció de l'edifici i el seu entorn i també la seva activitat, la programació teatral, operística i musical en la darrera dècada del segle XIX. A partir d'una acurada i contrastada documentació (hi destaca un ingent treball d'hemeroteca), l'autora ens permet copsar una Barcelona entusiasta en coincidir en el Teatre Líric figures internacionals de la categoria de l'actriu Sarah Bernhardt, i el que la vinguda d'aquesta actriu de renom internacional va representar per a la societat del moment, o de la companyia portuguesa de Furtado Coelho. Capítol a part mereix la implicació de creadors catalans com el dramaturg i director Adrià Gual, l'actriu Maria Tubau, l'arpista Esmeralda Cervantes (pseudònim de l'excèntrica Clotilde Cerdà, filla de l'urbanista), els compositors Isaac Albéniz, Enric Granados o Felip Pedrell, l'escenògraf Francesc Soler i Rovirosa, el director de corals Josep Anselm Clavé, l'Orfeó Català de Lluís Millet, un jove violoncellista anomenat Pau Casals... A més d'altres implicacions com la difusió del wagnerisme o els nous compositors francesos, com Jules Massenet o Camille Saint-Saëns, entre d'altres.

Una extensa bibliografia, una acurada taula cronològica dels espectacles presentats al Teatre Líric i, en especial, un índex biogràfic de personatges vinculats a la Barcelona de finals del segle XIX ens permeten un completíssim dibuix del que va representar el Teatre Líric, una meravellosa aventura impulsada per un filantrop, símbol de l'època, injustament enterrada en l'oblit.

Un balanç obert

Pere Riera

AADD: *L'escena del futur. Memòria de les arts escèniques als Països Catalans (1975-2005)*, El Cep i la Nansa, Vilanova i la Geltrú, 2006

L'editorial vilanovina El Cep i la Nansa presenta Argumenta, una col·lecció de llibres d'assaig definida pels seus responsables com «un projecte col·lectiu, format per joves professionals independents, que pretén avaluar críticament la cultura catalana del 1975 ençà». Amb el propòsit d'elaborar un diagnòstic en absolut dogmàtic o definitiu d'allò que ha suposat per al món del pensament i la cultura catalana el darrer trentenni democràtic, es convoquen diferents grups de teòrics i veus autoritzades per tal que comparteixin estudis i reflexions que seran recopilades i editades en volums com el que ens ocupa: aquesta *Memòria de les arts escèniques*, coordinada per Francesc Foguet i Pep Martorell, és doncs, un recull d'articles signats per professionals de diferents àmbits del teatre i la dansa, que descabdellen els ets i uts de la praxi escènica desenvolupada a casa nostra al llarg dels últims trenta anys.

Aquest volum ens serveix un recorregut certament heterodox, que a vegades s'endinsa en les catacumbes del teatre reivindicatiu del tardofranquisme, per apropar-se també —amb nom i cognoms— a les darreres fornades de dramaturgs, directors i agrupacions de teatre i dansa contemporanis. Cal destacar que el perfil heterogeni dels articulistes que hi participen afavoreix la riquesa i multiplicitat de fonts i documents que, contràriament al que és habitual, no se circumscriuen en exclusiva a la història recent de l'escena catalana, sinó que cobreixen també els principals episodis en la història recent del teatre de les Balears i el País Valencià.

Núria Santamaria elabora una anàlisi minuciosa del teatre català dels setanta, àvid d'influències foranes i esperonat per múltiples reivindicacions identitàries. Presenta un seguiment detallat de l'audàcia amb què s'empenyeren les nombroses iniciatives esdevingudes a redós dels grups independents —autèntica pedrera del teatre actual. Santamaria alludeix també a les nombroses propostes que sorgiren per tal de fomentar la professionalització del

gremi, així com la consolidació més o menys institucional d'associacions i assemblees de tot caire, que bregaven per aconseguir l'estatut corporatiu de l'ofici: congressos, festivals, premis, etc.

Manuel Molins, des d'una talaia poètica i un pèl distanciada, defensa la naturalesa incombustible i resistent dels teatraires que durant aquests trenta anys han persistit al llarg i ample dels Països Catalans. L'autor valencià ofereix el punt de vista d'aquells que, lluny de la metròpoli, han hagut de con- viure amb la insolidaritat —sovint sistemàtica— dels «pares de la pàtria».

Carles Batlle mostra un fris acurat de dramaturgs que d'aleshores ençà han exercit l'autoria dramàtica a casa nostra, analitzant en clau teòrica les tendències estilístiques que els són pròpies. Batlle detecta les inevitables in- fluències exercides pel teatre europeu d'avantguarda en l'obra dels autors ca- talans d'aquest trentenni democràtic, i així les refereix i justifica, ja en els primers textos de Belbel, fins a arribar a les darreres propostes de les noves generacions. En aquest mateix sentit, Josep R. Cerdà s'encarrega d'elaborar un informe exhaustiu sobre l'autoria dramàtica balear de les darreres tres dècades.

Mercè Saumell, en la seva qualitat d'experta en dramaturgies no textuales, presenta el diagnòstic de l'itinerari seguit pel gruix de grups i companyies de teatre i dansa que han basat les seves creacions en el treball col·lectiu, sovint prescindint del text convencional. D'entre el gran nombre d'agrupacions que no han deixat d'aparèixer al llarg d'aquestes tres dècades, Saumell destaca inevitablement la petja d'aquelles que han perviscut des d'aleshores, i han consolidat una trajectòria i un prestigi internacionals inqüestionables, com Comediants o La Fura dels Baus.

D'altra banda, el polifacètic Iago Pericot s'adreça al lector en un registre informal, tot etzibant sense rubor algunes de les afirmacions més demolidores que trobarem a les pàgines d'aquesta miscel·lània. Així, es mostra taxatiu a l'hora d'avaluar el teatre que «calia fer fa trenta anys», denunciant les condi- cions en què actors, autors i directors es veien obligats a treballar. Finalment, no estalvia cap retret a aquells que han fomentat des de fronts diversos, l'abur- gesament i l'autocomplaença que tenyeix en gran part de les propostes d'úl- tima fornada: «s'ha perdut fer teatre d'acord amb les necessitats dels espec- tadors, [...] Catalunya no ha estat mai un país de dramaturgs, ha estat un país de dissenyadors de teatre, [...] Es fa teatre per a la gent de teatre».

Bàrbara Raubert fa el repàs de les principals fites assolides pels nostres coreògrafs i ballarins, mentre Gabriel Sansano reporta una interessant pano- ràmica de l'exercici de la crítica teatral d'aquest mateix període. Finalment, el volum tanca amb la transcripció d'una taula rodona celebrada a l'Obrador

de la Sala Beckett, sota el títol «30 anys de transició», en la qual hi participaren Hermann Bonnín, Jordi Coca, Joan Cavallé i Gerard Vázquez, quatre testimonis de primera mà d'un temps i un país en trànsit —potser perpetu—, que reflexionen sense embuts sobre el resultat dels darrers trenta anys de democràcia teatral catalana.

Textos teatrals

Relació de textos teatrals en català editats al segon semestre de 2006

- ALBANELL, Josep. *És teu?: els contrapastorets de la Seu*
 Barcelona: AADPC. (Teatre-Entreacte; 64)
- ARMENGOL GILI, Carles. *Sopar d'estiu*
 València: Denes. (Teatre. Denes; 8)
- AYMAR I RAGOLTA, Àngels. *Cut & paste*
 Dins: *Dramatúrgia al País de les Meravelles: catorze autors escriuen per a infants i joves*. Barcelona: AADPC. (Teatre-Entreacte; 65)
- BELBEL, Sergi. *Mòbil: (comèdia telefònica digital)*
 Tarragona: Arola Editors. (Textos del Centre d'Arts Escèniques de Reus; 5)
- BERTRAN I ALCALDE, XAVIER I GÓMEZ, Pep Anton. *Sexes*
 Barcelona: Edicions 62. (El Galliner/Teatre; 197)
- BRUCH PLA, Araceli. *Àlbums de comiat*
 Dins: (*Art teatral: cuadernos de minipiezas ilustradas*) núm. 21. Valencia: [s.n.]
- *Hacdosò*
 Dins: *Dramatúrgia al País de les Meravelles: catorze autors escriuen per a infants i joves*. Barcelona: AADPC. (Teatre-Entreacte; 65)
- BUCHACA ALEMANY, Marta. *L'olor sota la pell*
 Tarragona: Arola Editors. (Textos a part; 34). Premi Joaquim Bartrina de Reus 2005
- CABRÉ, Toni. *Iglú*
 Lleida: Pagès Editors. (Teatre de butxaca; 31)
- *Ningú*
 Dins: *Dramatúrgia al País de les Meravelles: catorze autors escriuen per a infants i joves*. Barcelona: AADPC. (Teatre-Entreacte; 65)
- CARDONA ROMANOS, Joan. *Paisatge en negre sobre fons blau*
 Pollença: El Gall Editor. (Fundació Teatre Principal de Palma; 6)

- CASASAMPERA FERNÁNDEZ, Jordi. *Esperant Gaspar*
 Lleida: Pagès Editors. (Teatre de butxaca; 30). Premi de Teatre o Guió d'espectacles Teatral Les Talúries
- CAVALLÉ I BUSQUETS, Joan. *Joc de mans. Dramatúrgia al País de les Meravelles: catorze autors escriuen per a infants i joves*
 Barcelona: AADPC. (Teatre-Entreacte; 65)
- CLUA, Guillem. *Andrómeda*
 Dins: *Dramatúrgia al País de les Meravelles: catorze autors escriuen per a infants i joves*. Barcelona: AADPC. (Teatre-Entreacte; 65)
- COLOMA PELLICER, Joseph. *La foguera d'Alacant*
 Alacant: Associació d'estudis folclòrics GRUP ALACANT. (Teatre Foguerer Alacanti; 1)
- CREMADES I MOLL, Alí-Andreu. *El 28, Alacant!*
 Alacant. Associació d'estudis folclòrics GRUP ALACANT (Teatre Foguerer Alacanti; 3)
- DISLA SANZ, Juli. *Swimming pool*
 València: Tres i Quatre. (Teatre; 55)
- FAURA, Jordi. *Hikikomori (al marge)*
 Dins: *Dramatúrgia al País de les Meravelles: catorze autors escriuen per a infants i joves*. Barcelona: AADPC. (Teatre-Entreacte; 65)
- FERRER MAYANS, Vicent. *Snif... Snif... Corsaris!*
 Pollença: El Gall Editor. (Fundació Teatre Principal de Palma; 5)
- GALCERÁN, Jordi. *Carnaval*
 Barcelona: Edicions Proa. (Óssa Major. Teatre; 19)
- GHAZALI, Ahmed. *Travessies*.
 Títol original en francès: *Traversées*. Traducció al català de: Joan Casas, Guillem-Jordi Graells, Lurdes Malgrat, Josep-Pere Peyró, Carles Sans i Iolanda Pelegrí. Dins: (*Pausa.*) núm. 24. Barcelona: Obrador de la Sala Beckett
- GUIMERÀ, Àngel. *En Pólvora*
 Barcelona: Proa, Teatre Nacional de Catalunya. (Teatre Nacional de Catalunya; 58)
- ISART MARGARIT, Rosa M. *Carmanyola del dilluns*
 Dins: *Dramatúrgia al País de les Meravelles: catorze autors escriuen per a infants i joves*. Barcelona: AADPC. (Teatre-Entreacte; 65)
- JAUMÀ, Josep M. *Naixement*
 Dins: *Dramatúrgia al País de les Meravelles: catorze autors escriuen per a infants i joves*. Barcelona: AADPC. (Teatre-Entreacte; 65)
- JOAN I MARÍ, Bernat. *L'hereu del baró granera*
 Pollença: El Gall Editor. (La pinyeta, 3)

- MAZA, Lucía de la. *I van ser feliços*
Dins: *Dramatúrgia al País de les Meravelles: catorze autors escriuen per a infants i joves*. Barcelona: AADPC. (Teatre-Entreacte; 65)
- MESALLES, Jordi. *Multitud d'amors*
Dins: (*Assaig de teatre*) núm. 54-55
- MIRÓ, Josep Maria. *Petita princesa divina que no era divina, ni petita, ni volia ser princesa*
Dins: *Dramatúrgia al País de les Meravelles: catorze autors escriuen per a infants i joves*. Barcelona: AADPC. (Teatre-Entreacte; 65)
- MOLINS CASAÑA, Manuel. *Combat: (l'última cinta de Maria Callas)*
Tarragona: Arola. (Textos a part; 35)
- *La divina tramoia: una farsa celestial*
Valencia: Tres i Quatre. (Teatre; 57)
- *Monopatins (skaters)*
Alzira: Edicions Bromera. (Bromera teatre; 38)
- *Sabates de taló alt*
Dins: En *cartell*, núm. 16. Barcelona: Barcelona. Re & Ma 12, Sala Beckett. Obrador de Dramatúrgia Internacional
- MORA SOTERAS, Santiago. *El parany*
Vic: Emboscall. (Taller de teatre; 7)
- MORRERES, Josep M. *Peripècies a la cort*
Alzira: Bromera. (Micalet Teatre; 28). Premi de Teatre Infantil Xaro Vidal-Ciutat de Carcaixent 2006
- NORÉN, Lars. *Dimonis*
Traducció del suec Amanda Monjonell. Dins: *En cartell*, núm. 17. Barcelona. Re & Ma 12, Sala Beckett. Obrador de Dramatúrgia Internacional.
- PUJULÀ I VALLÈS, Frederic. *En el repòs de la Trinxera: cartes del soldat a l'amic*
Barcelona: Edicions de 1984. (Temps Maleïts; 27)
- RODRÍGUEZ, Gemma. *Quin malson!*
Dins: *Dramatúrgia al País de les Meravelles: catorze autors escriuen per a infants i joves*. Barcelona: AADPC. (Teatre-Entreacte; 65)
- SÀNCHEZ, Jordi; GÓMEZ, Pep Antón. *Mamaaaa!!!*
Barcelona: Edicions 62. (El Galliner/Teatre; 196)
- SCHENNER, Carles. *Home zero*
Barcelona: AADPC. (Teatre-Entreacte; 66)
- SIRERA TURÓ, Josep Lluís; Sirera Turó, Rodolf. *Benedicat*
Valencia: Tres i Quatre. (Teatre; 56)

SOLDEVILA, Carles. *Valentina*

Barcelona: Proa, Teatre Nacional de Catalunya. (Teatre Nacional de Catalunya; 57)

SYNGE, John Millington. *A l'ombra de la fondalada*

Títol original en anglès: *In the shadow of the glen*. Traducció de l'anglès Albert Mestres. Dins: *En cartell*; núm. 16. Barcelona. Re & Ma 12, Sala Beckett. Obra-
dor de Dramatúrgia Internacional

TORNERO, Helena. *Submergir-se en l'aigua*

Dins: *Dramatúrgia al País de les Meravelles: catorze autors escriuen per a in-
fants i joves*. Barcelona: AADPC. (Teatre-Entreacte; 65)

TRESÁNCORAS REIG, Artur. *Anaven anant, aneven dient*

Alacant: Associació d'estudis folclòrics GRUP ALACANT (Teatre Foguerer Ala-
cantí; 2)

VÁZQUEZ, Gerard. *Gonçal ho dibuixa tot*

Dins: *Dramatúrgia al País de les Meravelles: catorze autors escriuen per a in-
fants i joves*. Barcelona: AADPC. (Teatre-Entreacte; 65)

VEBER, Francis. *El sopar dels idiotes*

Títol original en francès: *Le dîner de cons*. Traducció de Joan-Ramon Borràs.
Alzira: Edicions Bromera. (Bromera Teatre; 37)

VEIGA, Manuel. *A la Bim, a la bam, a la bim-bom-bam...!*

Dins: *Dramatúrgia al País de les Meravelles: catorze autors escriuen per a in-
fants i joves*. Barcelona: AADPC. (Teatre-Entreacte; 65)

VINYES I CLUET, Ramon. *Fum sobre el teulat*

Dins: *Assaig de teatre*; núm. 56

